

«Էդիթ Պրինտ» հրատարակչություն

Ավարտական հետազոտական աշխատանք

Թեմա՝ Սաների հայրենաճանաչողության ձևավորման
կարևորությունը

Հաստատություն՝ Երևանի «Հեքիաթ» հ. 96 մսուր-մանկապարտեզ»

Դաստիարակ՝ Սուսաննա Գևորգյան

Ղեկավար՝ Ավետիսյան Ժաննա

Երևան 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....	3
1. Սաների հայրենաճանաչողության ձևավորման և զարգացման նախադրյալները.....	5
2. Հետազոտական աշխատանք՝ ուղղված սաների հայրենաճանաչողության զարգացմանը.....	11
Եզրակացություն.....	14
Օգտագործված գրականության ցանկ.....	16

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Թեմայի արդիականությունը:

Մեր պետության զարգացման ողջ ընթացքում աճող սերնդի հայրենասիրական դաստիարակության նկատմամբ հոգատարությունը գրավել է առաջնային տեղ:

Երիտասարդության գաղափարական դաստիարակության բաղադրիչներից է հայրենասիրական դաստիարակությունը: Դրա անհրաժեշտությունը պայմանավորված է երկրի պաշտպանության հետագա ամրապնդման, ազգային բանակի մարտունակության բարձրացմամբ: Բանակ- հասարակության փոխադարձ կապի ամրապնդման գործում նշանակալի դերակատարություն ունեն մեր հանրապետությունում գործող հասարակական պետական կազմակերպությունները

Պետության կողմից կրթադաստիարակչական աշխատանքներում սովորողների հայրենասիրական և դրա մաս կազմող ռազմահայրենասիրական դաստիարակության հիմնախնդիրը մշտապես եղել է կրթական և ռազմական գերատեսչությունների ուշադրության կենտրոնում: Այդ աշխատանքների ճիշտ կազմակերպումը տարբեր ժամանակներում ստացել է տվյալ ժամանակին բնորոշ լուծումներ:

Դաստիարակչական աշխատանքը՝ որպես շարունակական և երկարատև գործընթաց, բավական ընդգրկուն է և ոչ համահավասար բոլոր ուսումնական հաստատությունների համար:

Պետության հոչակած հայրենասիրական դաստիարակության գործընթացը հիմք է ծառայում կարճաժամկետ և երկարաժամկետ կրթադաստիարակչական, ռազմավարական ծրագրեր մշակելու համար: Սակայն, չնայած այդ հանգամանքին, պետական պատվերի և այդ պատվերի ակնկալվող արդյունքների միջև առկա ջրբաժանը հեռու է ցանկալիից:

Աշխատանքի նպատակը:

Մեր հետազոտության հիմնական նպատակն է ուսումնասիրել և ներկայացնել սաների հայրենաճանաչողության ձևավորման կարևորությունը:

Աշխատանքի խնդիրները:

Նշված նպատակն իրագործելու համար աշխատանքի հիմքում դրվել և լուծվել են հետևյալ հիմնական խնդիրները.

- ներկայացնել սաների հայրենաճանաչողության ձևավորման և զարգացման նախադրյալները,
- ներկայացնել հետազոտական աշխատանք՝ ուղղված սաների հայրենաճանաչողության զարգացմանը:

Աշխատանքի տեսական հիմքը:

Սույն աշխատանքում արծարծված խնդիրները և հարցադրումները ուսումնասիրվել են մի շարք աղբյուրների հիման վրա: Թեմայի հետ կապված հարցերը ուսումնասիրվել են և Յու. Ամիրջանյանի, Դ. Ֆ., Սամոյլենկովի և այլոց աշխատություններում:

Աշխատանքի կառուցվածքը և ծավալը: Աշխատանքը բաղկացած է ներածությունից, երկու գլխից, եզրակացություններից, օգտագործված գրականության ցանկից և հավելվածից:

Աշխատանքային տեքստը կազմում է 16 տպագրական էջ:

ԳԼՈՒԽ 1. ՍԱՆԵՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱՃԱՆԱԶՈՂՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱԴՐՅԱԼՆԵՐԸ

Հայրենասիրական դաստիարակությունը հայրենիքի հանդեպ սիրո դաստիարակությունն է: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների հայրենասիրական դաստիարակության խնդիրները բավականին շատ են: Հիմնականը սովորում են սիրո զգացում իր հայրենի բնության, ընտանիքի և տան համար, ինչպես նաև ուղղակիորեն այն երկրի պատմությունն ու մշակույթին որտեղ նա ապրում է¹:

Պետք է հաշվի առնել, որ յուրաքանչյուր երեխա զգում է զգացմունքների օգնությամբ իրեն շրջապատող իրականությունը: Ահա թե ինչու ցանկացած աճող սերնդի հայրենասիրական դաստիարակությունը պետք է սկսվի սիրո զգացումն իր հայրենի քաղաքի, բակի, մանկապարտեզի, երկրի նկատմամբ:

Հայրենասիրություն սերմանելու գործընթացը գաղափարական աշխատանքի անբաժանելի մասն է ու հիմնական խնդիրներից մեկը:

Դաստիարակի և ծնողի խնդիրն է երեխաների մեջ հնավատրինս սրբացնել սերը հայրենի հողի նկատմամբ: Նրանց մեջ ձևավորել այնպիսի բնավորության գծեր, որոնք կօգնեն նրանց դառնալ արժանավոր մարդ և իրենց երկրին արժանի քաղաքացի:

Նախադպրոցական տարիքի երեխաների ծանոթությունը հայրենի քաղաքի, տարածաշրջանի հետ երկար և բարդ գործընթաց է: Դրական արդյունքի կարելի է հասնել միայն համակարգված աշխատանքով:

Երեխաներին պետք է սովորացնել սիրել իրենց քաղաքը հասկացնել որ իրենց քաղաքը հայրենիքի մի մասն է:

Հայրենասիրական դաստիարակության համար նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունները օգտագործում են աշխատանքի տարբեր մեթոդներ և ձևեր՝ հաշվի առնելով երեխայի աշխարհայացքը: Այդ նպատակով արդյունավետ և հետաքրքիր աշխատանքներում ներառվում են զբոսանքներ, էքսկուրսիաներ, դիտումներ, դիտարկումներ, բացահայտումներ որոնք ավելի կմոտիվացնեն երեխաներին սյուն թեմայի ընկալմանը և յուրացմանը:

¹Երեխաներին դաստիարակել ժողովրդական մշակույթի ավանդույթների վրա, Վոլգոգրադ 2008թ., էջ 47:

Հայրենասիրական զգացմունքների ձևավորումն ավելի արդյունավետ է եթե մանկապարտեզը սերտ կապ հաստատի ընտանիքի հետ:

Ընտանիքի հետ աշխատանքում մանկապարտեզը պետք է ապավինի ծնողներին, որպես երեխայի անհատականության ձևավորման իրավահավասար մասնակիցներ:

Հայրենաճանաչողության դաստիարակության նպատակն է կրթել հայրենասեր ով սիրում է իր հայրենիքը, հավատարիմ է հայրենիքին:

Ավագ նախադպրոցական տարիքում զարգանում են բարձր սոցիալական մոտիվներ և զգացմունքներ: Այս ազդեցության արմատները գտնվում են ժողովրդի լեզվում, որ երեխան սովորում է երգերից, խաղերից տպավորություններով հայրենի բնության աշխատանքի սովորույթների մասին, որում նա ապրում է:

Հայրենաճանաչողության դաստիարակությունը դաստիարակների և սաների միջև մի գործընթաց է որն ուղղված է հայրենասիրական զգացմունքների զարգացմանը: Սրա նպատակն է կրթել համոզված հայրենասեր, ով սիրում է իր հայրենիքը, հավատարիմ է հայրենիքին, պատրաստ է ծառայել և պաշտպանել հայրենիքը: Երեխաների հայրենաճանաչողության դաստիարակությունը նախադպրոցական ուսումնական հաստատության հիմնական խնդիրներից է:

Այս ուղղությամբ գոյություն ունի մեթոդաբանական գրականություն: Դրա հիման վրա կրթական աշխատանքի այս ուղղությամբ կարելի է առանձնացնել առաջադրանքների մի ամբողջ համալիրը.

1. Երեխայի սերը բարձրացնել իր ընտանիքի, տան, մանկապարտեզի, քաղաքի կամ գյուղի. փողոցի նկատմամբ:
2. Երեխաների իմացություն իր արմատների մասին:
3. Երեխաների ծանոթացում քաղաքի պատմությանը և ենթակառուցվածքին:
4. Երեխաների ծանոթացում պետության խորհրդանիշներին դրոշ, զինանշան, օրհներգ:
5. Այցելել մշակութային վայրեր՝ հուշարձաններ, թանգարաններ:

Այս խնդիրները լուծվում են երեխաների գործունեության բոլոր տեսակներում խմբասենյակում, խաղերում, առօրյա կյանքում: Դրանք երեխայի մեջ դաստիարակում են հայրենաճանաչողություն:

Երեխայի հայրենաճանաչողության դաստիարակությունը մանկավարժական բարդ գործընթաց է: Այն հիմնված է հայրենասիրության՝ որպես անհատական որակի ձևավորման վրա:

Յուրաքանչյուր տարիքային փուլում հայրենաճանաչողություն և հայրենասիրական դաստիարակության դրսևորումներն ունեն իրենց առանձնահատկությունները:

Ավագ նախադպրոցական տարիքի երեխաների մոտ հայրենասիրությունը սերմանելու նպատակն է ձևավորել նրանց բարի գործեր և արարքներ կատարելու անհրաժեշտություն:

Երեխաների հայրենաճանաչողություն ասելով հասկանում ենք մեծահասակի և երեխաների փոխգործակցությունը համատեղ գործունեության և հաղորդակցության մեջ, որն ուղղված է երեխայի մեջ մարդու համընդհանուր բարոյական որակների բացահայտմանն ու ձևավորմանը:

Դաստիարակի աշխարհայացքը, նրա անձնական օրինակը, դատողությունները, ակտիվ կյանքի դիրքը դաստիարակության ամենաարդյունավետ գործոններն են:

Եթե ուզում ենք, որ մեր երեխաները սիրեն իրենց երկիրը, իրենց քաղաքը պետք է նրանց ցույց տանք գրավիչ կողմից: Բայց չափահասի ոչ մի գիտելիք արդյունք չի տա, եթե նա ինքը չի սիրում իր երկիրը, իր քաղաքը, իր ժողովրդին:

Արժեհամակարգի ձևավորման և նրա հարաբերական կայունության ապահովման համար հանրակրթության բնագավառում կարևոր և անփոխարինելի նշանակություն ունեն բոլոր ուսումնական առարկաները, որոնք թվում, այնուամենայնիվ, արժեքների ձևավորման առումով չափազանց մեծ է հումանիտար ոլորտի ուսումնական առարկաների դերը:

Մասնավորապես՝ անգնահատելի է լեզվի և գրականության դերը՝ առանց նույնիսկ էականորեն տարբաժանելու մայրենի և օտար լեզուների նշանակությունը սույն խնդրի առնչությամբ:

Արժեհամակարգի մեջ կուտակված է անցյալի փորձը, որի յուրացումը սաների մեջ ձևավորում է հայրենասիրության, սեփական ժողովրդի պատմության, նրա ստեղծած մշակութային արժեքների, գիտական նվաճումների համար հպարտության զգացում: Իսկ ակտիվ ճանաչողական գործունեության պայմաններում ձևավորված գիտելիքները սաների մոտ վերածվում են համոզմունքների և կարողությունների: Այսօր աճող սերնդի

դաստիարակության գործն ընթանում է տարբեր հանգամանքների ազդեցության ներքո՝ ժողովրդագրական, ազգային, մշակութային, ընտանեկան, կրթական, հասարակական, սոցիալական և այլն:

Հաշվի առնելով բազմաթիվ այս և այլ հանգամանքներ՝ ժամանակակից մանկավարժության համար խնդիր է դառնում սովորողների ազգային գիտակցության ձևավորումը սեփական ժողովրդի պատմության ու մշակույթի հենքի վրա՝ չանտեսելով համամարդկային արժեքները: Կրելով վերոնշյալ և այլ հանգամանքների ներգործությունը, ընտրությամբ յուրացնելով դրանց ազդեցությունը՝ սաները հաղորդակցվում է հասարակական մշակույթին և ձևավորվում իբրև ստեղծագործական անհատականություն:

Ընդ որում՝ կրթական տարբեր աստիճաններում սանը ունենում է աշխարհի նկատմամբ վերաբերմունքի տարբեր դրսևորումներ և հարաբերություններ: Վերաբերմունքն աշխարհի նկատմամբ և հարաբերությունը աշխարհի հետ, վերաբերմունք սեփական անձի նկատմամբ և հարաբերությունն ինքն իր հետ իրականացվում են հասարակական դաստիարակության համակարգի (ուսուժական հաստատություններ, հասարակական, պետական, խորհրդակցական մարմիններ, մանկապատանեկան կառույցներ, այլ) և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (հեռուստատեսություն, համացանցային լրատվական միջոցներ, մամուլ) միջոցով: Կինոն, թատրոնը, հեռուստատեսությունը, համացանցը ներգործում են երեխայի անձի վրա ոչ միայն ինքնին՝ որպես տեղեկատվության աղբյուրներ, այլ նաև որոշակի տիպարների միջոցով, որոնք դրսևորվում են այդ «տեղեկատվական աղբյուրներից հոսող» հերոսների վարքագծում:

Սաները, իրենց տարիքային, սեռական և անհատական առանձնահատկություններին համապատասխան, հակված են նույնացնել իրենց այս կամ այն հերոսի հետ՝ յուրացնելով նրանց վարքի ձևերը, ապրելակերպը, հագուստը, կենցաղը, կյանքի ոճը և այլն:

Ժամանակակից հասարակությունն արմատական փոփոխությունների մի բարդ շրջան է անցնում: Դա անմիջականորեն ազդում է երիտասարդ սերնդի մտածելակերպի, գործելակերպի, հոգեբանության և արժեքային կողմնորոշումների վրա: Նա այդ գործընթացների մասնակիցն է, այդ արժեքների ժառանգորդն ու կրողը: Նրա առջև

ծառանում է նոր ժամանակի պահանջներին համապատասխան վերափոխվելու, կարողությունները զարգացնելու և իրացնելու խնդիրը: Ներկայումս կրթությունը վերաճել է մի գործոնի, որը նպաստում է հասարակության մեջ մարդու դերի առավել արժևորմանը՝ զարգացնելով համակեցության, հանդուրժողականության, համագործակցության և արժեքային անհրաժեշտ որակներ²:

Կրթական միջավայրի և կրթության բովանդակության արդիականացման անհրաժեշտությունը պահանջում է ուսուցման ավանդական մոտեցումների և մեթոդների վերանայում, կրթության նկատմամբ պետական և հասարակական հոգածության արմատական բարելավում: Հայաստանի Հանրապետության կրթական համակարգը խորհրդային կրթական համակարգի ծառանգորդն էր և կազմավորվել էր նրա հենքի վրա: Խորհրդային Միությունում միասնական էին կրթական խնդիրները, մեթոդական սպասարկումը: Միասնական էր նաև արժեհամակարգը: Մեզ մնում էր միայն տեղայնացնել կենտրոնից եկած որոշումները: Անկախացումից հետո իրավիճակը կտրուկ փոխվեց: Կրթական համակարգի արմատական վերակառուցման պահանջը կախված էր օդում:

Փոխվեց ժամանակաշրջանը, փոխվեցին նաև արժեքները, փոխվեցին արժեքային կողմնորոշումները, նախասիրություններն ու պահանջումները: Նոր իրավիճակը համարժեք մոտեցումներ էր պահանջում: Նոր խնդիրներ առաջ եկան, որոնք հրատապ լուծման կարիք ունեին:

Շուկայական հարաբերությունների պայմաններում բազմաթիվ արժեքներ, որպես մանրադրամ, շուկա նետվեցին: Նորանկախ հանրապետության նոր սերնդի հասարակական կյանքի, արժեքների նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքն ու բարոյական սկզբունքները տարբերվում էին նախորդներից:

Կյանքը կառուցվեց նոր կանոնների և նոր նորմերի վրա: Նոր սերնդի համար ժամանակակից աշխարհն իր արժեքային համակարգով բավականին բարդ ու անկանխատեսելի էր թվում: Կրթության հիմնախնդիրներով զբաղված մասնագետներին առաջադրված է ճշգրիտ որոշել և բյուրեղացնել այն գլոբալ արժեքները, որոնք անհրաժեշտ էին քսանմեկերորդ դարի քաղաքացուն: Իսկ որո՞նք են այդ արժեքները, և

---

²Բաբանսկի Յու. Կ., Պոբեդանոսցև Գ. Ա., Աշակերտների դաստիարակությանը կոմպլեքսային մոտեցում, Երևան, 1987թ, էջ 24:

ի՞նչ մեխանիզմներով էին դրանք հասցվելու սովորողին: Այսօրինակ հարցերը քննարկումների նյութ էին դառնում³:

---

³Բաբանսկի Յու. Կ., Պոբեդանոսցև Գ. Ա., Աշակերտների դաստիարակությանը կոմպլեքսային մոտեցում, Երևան, 1987թ, էջ 25:

ԳԼՈՒԽ 2. ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ՝ ՈՒՂՂՎԱԾ ՍԱՆԵՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱՃԱՆԱԶՈՂՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆԸ

Հետազոտության ժամանակ կիրառել են ԽԻԿ- համակարգը, իրականացրել են ավագ խմբի երեխաների հետ: Պարապմունքը արաձանագրվել է մեթոդիստի կողմից:

Աշխատանքս պլանավորել են համալիր ծրագրով, հաշվի առնելով տարիքային չափորոշային զարգացման ոլորտը:

Միջավայրը -խմբասենյակ

Նյութերը – ՀՀ քարտեզ, դրոշ, զինանշան, օրհներգ, մանր և խոշոր կառուցողականներ, գլուխկոտրուկներ, նկարներ տեսարժան վայրերով, կրծքանշաններ, ասացվածքներ:

Պարապմունքի պլան.

Թեման-Իմ հայրենիքը Հայաստանն է: <<Իմ երկիրը>>

Պարապմունքի տեսակը` զրույց (2-3) պարապմունքի ընթացքում:

Նպատակը- Ծանոթացնել և իրազեկել հայրենիքի քարտեզի, ՀՀ դրոշի, զինանշանի, օրհներգի, մայրաքաղաքի մասին:

Խնդիրներ- Զարգացնել երեխաների կապակցված խոսքը, հաղորդակցումը, մտքերի փոխանակումը: Դաստիարակել սիրո և հպարտության զգացում: Ձևավորել սեփական մտքերը պատճառաբանելու, դատելու, խորհելու, հիմնավորելու, ստեղծագործական պատմություններ հյուսելու երեխաների կարողությունները:

Ընթացքը- Խթանման փուլ

Առավոտյան հանդիպում- երեխաներ երբ դուք առավոտյան եկաք մանկապարտեզ ճանապարհին ի՞նչ շենքեր և շինություններ տեսաք: Այդ բոլորը կառուցված են մեր հայրենիք հողի վրա:

Այժմ եկեք մենք էլ միասին մանր և խոշոր կառուցողականներով կառուցենք մեր տունը, որտեղ ապրում ենք:

Մեթոդ` <<Մտածիր-գու՛յգ կազմիր – կիսվիր>> ռազմավարության միջոցով երեխաները մտքեր են

փոխանակում:

Երեխա պատասխան- Իմը երկհարկանի է, - Ես ապրում եմ բարձրահարկ շենքի 3-րդ հարկում:

- Մեր շենքի բակում կա խաղահրապարակ և լողավազան: Յուրաքանչյուր երեխա իր գույգի լսածին տալիս է մեկ հարց:

Ե.պ.- Ձեզ թույլ են տալիս լողավազանում լողալ:

Ե.պ.- Ոչ: Արտահայտվում են խմբի երեխաները իրենց կարծիքները:

Իմաստի ընկալման - <<Բարձրաձայն ընթերցանություն>>

Երեխաները նստել են կիսաշրջանաձև: Ես գրատախտակին տեղադրում եմ մեր հայրենիքի տեսարժան վայրերի պատկերներով նկարներ և երեխաներին առաջարկում մի պատմություն հորինել այս նկարի շուրջ:

Ե.պ- Ես ծնողներիս հետ ամռանը հանգստացել եմ Սևանում: - Քույրիկիս դասարանի հետ գնացել եմ տառերի պուրակ: - Այսօր Էրեբունի թանգարանի մոտով եմ անցել...:

Երեխաների պատասխաններից հետո ընթերցեցի Սարմենի <<Հայրենիք>> բանաստեղծությունը և յուրաքանչյուր հատվածի մասին փակցրեցի համապատասխան նկարը (մեծ և փոքր սարեր, դաշտ, գետ, արև, ծաղիկ, ժպիտ, գիրք, մանկապարտեզ, գնդակ, ինքնաթիռ, աստղեր):

Կշռադատման փուլ- Երեխաներ ձեզ դուր եկավ այսօրվա մեր գրույցը:

Ի՞նչ նոր բան իմացանք:

Ե.պ.- Ես իմացա, որ Հայաստանի քարտեզը նման է աղջկա:

- Քարտեզի վրա տեսա կապույտ գույնով Սևանա լիճը:

- Ես արդեն կարող եմ ասել ի՞նչ է պատկերված զինանշանի վրա:

Ֆիզկուլտ դադար.

Հետազոտության վերջնարդյունքը.

1. Կհորինեն նկարների շուրջ նոր պատմություններ հայրենիքի մասին:
2. Կնկարագարդեն ուրվագծված տեսարժան վայրերը:
3. Կստանան նոր հանձնարարություններ կառուցողականներով կառուցելու:
4. Կայցելեն պատմամշակույթային կենտրոն:
5. Կձանոթանան հայրենիքի պատմության հետ:

Մեթոդիստի դիտարկում.

1. Թեմատիկ գրույցի միջոցով զարգացրեց երեխաների կապակցված խոսքը, ստեղծագործական միտքը:
2. Դաստիարակեց սիրո և հպարտության զգացում:
3. Սովորեցին օգտագործել պատկերավոր բառեր և արտահայտություններ հայրենիքի մասին:
4. Պարապմունքի ընտրված դիդակտիկ նյութերը համապատասխանում էր թեմային:
5. Դաստիարակի կողմից շատ կարևոր թեմա էր ընտրված, քանի որ հայրենաճանաչման առաջին սերմերը ցանվում են նախադպրոցական հաստատությունում:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների արդյունքում հանգել ենք հետևյալ եզրահանգումներին.

- Ամփոփելով հարկ ենք համարում նշել, որ հայրենասիրություն սերմանելու գործընթացը գաղափարական աշխատանքի անբաժանելի մասն է ու հիմնական խնդիրներից մեկը:
- Դաստիարակի և ծնողի խնդիրն է երեխաների մեջ հնարաորինս սրբացնել սերը հայրենի հողի նկատմամբ: Նրանց մեջ ձևավորել այնպիսի բնավորության գծեր, որոնք կօգնեն նրանց դառնալ արժանավոր մարդ և իրենց երկրին արժանի քաղաքացի:
- Նախադպրոցական տարիքի երեխաների ծանոթությունը հայրենի քաղաքի, տարածաշրջանի հետ երկար և բարդ գործընթաց է: Դրական արդյունքի կարելի է հասնել միայն համակարգված աշխատանքով:
- Երեխաներին պետք է սովորացնել սիրել իրենց քաղաքը հասկացնել որ իրենց քաղաքը հայրենիքի մի մասն է:
- Հայրենասիրական դաստիարակության համար նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունները օգտագործում են աշխատանքի տարբեր մեթոդներ և ձևեր՝ հաշվի առնելով երեխայի աշխարհայացքը: Այդ նպատակով արդյունավետ և հետաքրքիր աշխատանքներում ներառվում են զբոսանքներ, էքսկուրսիաներ, դիտումներ, դիտարկումներ, բացահայտումներ որոնք ավելի կմոտիվացնեն երեխաներին սյուն թեմայի ընկալմանը կյուրացմանը:
- Հայրենասիրական զգացմունքների ձևավորումն ավելի արդյունավետ է եթե մանկապարտեզը սերտ կապ հաստատի ընտանիքի հետ:
- Ընտանիքի հետ աշխատանքում մանկապարտեզը պետք է ապավինի ծնողներին որպես երեխայի անհատականության ձևավորման իրավահավասար մասնակիցներ:
- Հայրենաճանաչողության դաստիարակության նպատակն է կրթել հայրենասեր ով սիրում է իր հայրենիքը, հավատարիմ է հայրենիքին:

- Երեխաների մեջ դաստրարակել, մարդասիրական վերաբերմունք, զարգացնել բարոյական պատկերացումներ բարության, կարեկցանքի, հոգատարության, անկեղծության մասին: Տարբեր ժողովուրդների նկատմամբ դրական վերբերմունքի , ինտերնացիոնալ զգացումների հիմքերը դրվում են ազգայինի մեջ համամարդկայինի հիմունքը ընդգծելու միջոցով:
- Ավագ նախադպրոցական տարիքում զարգանում են բարձր սոցիալական մոտիվներ և զգացումներ: Այս ազդեցության արմատները գտնվում են ժողովրդի լեզվում, որ երեխան սովորում է երգերից, խաղերից տպավորություններով հայրենի բնության աշխատանքի սովորույթների մասին, որում նա ապրում է:
- Հայրենաճանաչողության դաստիարակությունը դաստիարակների և սաների միջև մի գործընթաց է որն ուղղված է հայրենասիրական զգացումների զարգացմանը: Սրա նպատակն է կրթել համոզված հայրենասեր, ով սիրում է իր հայրենիքը, հավատարիմ է հայրենիքին, պատրաստ է ծառայել և պաշտպանել հայրենիքը: Երեխաների հայրենաճանաչողության դաստիարակությունը նախադպրոցական ուսումնական հաստատության հիմնական խնդիրներից է:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Մանկապարտեզի ավագ խմբի (5-6 տարեկանների) կրթական համալիր ծրագիր, Երևան 2008թ:
2. Չիրուխյան Ս., Սարգսյան Լ. , Մայրենի լեզվի պարապմունքները մանկապարտեզի ավագ խմբում, Երևան 2011 թ.:
3. Բաբանսկի Յու. Կ., Պոբեդանոսցև Գ. Ա., Աշակերտների դաստիարակությանը կոմպլեքսային մոտեցում, Երևան, 1987թ.:
4. Երեխաներին դաստիարակել ժողովրդական մշակույթի ավանդույթների վրա, Վոլգոգրադ 2008թ.:
5. Բաբանսկի Յու. Կ., Պոբեդանոսցև Գ. Ա., Աշակերտների դաստիարակությանը կոմպլեքսային մոտեցում, Երևան, 1987թ.:
6. Ղազարյան Կ., Ինտեգրված երաժշտական պարապմունքները մանկապարտեզում: